

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35–45.

Levelezési cím: 1535 Budapest, Pf. 773.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	II / 330-0 / 2016
Érkezett:	2016 FEBR 18.
Példány:	1
Melléklet:	0
Készítő:	1

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott országgyűlési képviselők (levelezési cím: Képviselői Irodaház, 1054 Budapest, Széchenyi rkp. 19.) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (1) bekezdése és 37. § (2) bekezdése alapján

**u t ó l a g o s n o r m a k o n t r o l l r a í r á n y u l ó
i n d í t v á n y t**

nyújtunk be, amelynek keretében kérjük, a tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény módosításáról szóló 2015. évi CCXX. törvény (a továbbiakban: Tv.) egésze az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése, a B) cikk (1) bekezdése, az M) cikk (2) bekezdése és a 38. cikk (1) bekezdése sérelme miatt alaptörvényellenes, ezért azt a közjogi érvénytelenség jogkövetkezményeként a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal semmisítse meg.

1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján az országgyűlési képviselők egynegyede kezdeményezhet utólagos normakontrollt bármely jogszabály ellen.

Az Abtv. 45. § (4) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az alkotmánybírósági határozat közzétételét követő naphoz kötött megsemmisítés főszabályától eltérően is meghatározhatja az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme vagy a jogbiztonság indokolja.

2. Az Országgyűlés a december 15-i ülésnapján fogadta el a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény módosításáról szóló T/7821. számon benyújtott törvényjavaslatot, amely a Magyar Közlönyben a 2015. évi CCXX. törvényként 2015. december 22-én kihirdetésre került. Álláspontunk szerint a Tv. közjogilag érvénytelen, továbbá tartalmilag is alaptörvény-ellenes.

3. Közjogi érvénytelenség

A Tv. közjogilag érvénytelen, mert az Országgyűlés az Alaptörvényben előírt eljárási rendelkezés figyelmen kívül hagyásával a sarkalatos többség helyett mindössze egyszerű többséggel döntött róla.

A) Györffy Balázs országgyűlési képviselő T/6981. számon törvényjavaslatot nyújtott be a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény módosításáról. E javaslat indokolásban megfogalmazott célja az volt, hogy a földforgalmi törvény hatálya alá tartozó mező- és erdőgazdasági földek haszonbérletére kötött szerződések esetén lehetővé váljon az, hogy a szerződésben a megállapított haszonbér a törvényjavaslatban meghatározott időszakonként felülvizsgálható legyen, és az Agrárkamara szakértői becslésében foglaltaknak megfelelő piaci mértékben kerülhessen meghatározásra.

E törvényjavaslat nem csupán az új haszonbérleti szerződésekre, hanem a már korábban megkötött szerződésekre is kiterjesztette volna a hatályát. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény XVIII. Fejezete a következő 110/A. §-sal egészült volna ki: „110/A. § A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény módosításáról szóló 2015. évi ... törvény (a továbbiakban: Módtv.) hatálybalépése előtt megkötött haszonbérleti szerződések esetében a Módtv. által megállapított 50/A. § rendelkezéseit alkalmazni kell.”

A törvényjavaslat szándékoltan a jelenleg zajló földárveréseken tulajdonhoz jutók számára kívánt kedvező helyzetet teremteni, hiszen az új tulajdonosok tehetetlen helyzetben lennének a tulajdonjoguk megszerzését megelőzően korábban megkötött haszonbérleti szerződésekkel

kapcsolatban. Megjegyezzük, valamennyi új földtulajdonosnak a vásárláskor tisztában kell lennie azzal, milyen feltételrendszerű haszonbérleti szerződés kapcsolódik a kiszemelt földárverési tárgyakhoz, tehát az új tulajdonos abban a tudatban vásárol, hogy esetleg 2051-ig szólóan földhaszonbérleti szerződés terheli a tulajdonjogát.

Az Országgyűlés 2015. november 17-én azonban nem szavazta meg az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése alapján a törvényjavaslat sarkalatos többséget igénylő rendelkezéseit, tehát a korábbi haszonbérleti szerződésekre vonatkozó javasolt szabályozás megbukott: az Országgyűlés a módosult törvényjavaslat minősített többséget igénylő rendelkezését nem fogadta el.

B) Györffy Balázs országgyűlési képviselő nem nyugodott bele a kudarcba, hanem újabb törvénykezdeményezéssel élt 2015. november 24-én. Györffy Balázs az új törvényjavaslat expozéjában elismerte, hogy az új javaslat a korábbi „felújítása”: „Úgy gondoljuk, hogy ez egy méltatlan helyzet, aminek a megoldására már tettünk egy javaslatot, és szeretttük volna, hogyha ez korábban már a parlament támogatásával jogerőre emelkedik, ugyanakkor látnunk kell, hogy ebben az ellenzék nem volt partner. Másik megoldást kellett keresni, erre tettem ígéretet, és itt állok, betartva ígéretemet, a magyar gazdáknak tett ígéretemet: a parlament előtt fekszik egy újabb módosítás, ami megoldja ezt a problémát”.

Ezúttal is a korábban kitűzött célt kívánta elérni, de nem egy sarkalatos törvénnyel, hanem „kerülő úton”. T/7821. számon benyújtott javaslata a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény módosításáról címet kapta.

A törvénykezdeményezés 3. §-a újra a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény XVIII. Fejezetét kívánta érinteni, ismét a 110/A. §-ra koncentrált. A Fétv. XVIII. Fejezete a következő 110/A. §-sal egészül ki:

„110/A. § A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény módosításáról szóló 2015. évi CCXX. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) megállapított 50/A. § rendelkezéseit arra az új haszonbérleti szerződésre is alkalmazni kell, amely a Módtv. hatályba lépése előtt megkötött – illetve akár a hatályba lépés előtt, akár azt követően meghosszabbított –, a Módtv.

hatályba lépését követően a föld tulajdonjogának átruházása – folytán a haszonbérbe adó tulajdonos személyében bekövetkezett változásra tekintettel szerződésátruházás miatt megszűnt haszonbérleti szerződés helyébe lépett. Ebben az esetben az 50/A. § szerinti első kezdeményezés joga tekintetében irányadó időtartamba a szerződésátruházással megszűnt szerződés eltelt időtartamát is be kell számítani.”

B1) Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerint a termőföld a nemzet közös örökségét képezi, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége. A P) cikk (2) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a termőföld hasznosításának korlátait és feltételeit sarkalatos törvény határozza meg.

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 70/A. §-a rögzíti, hogy a törvény egyes átmeneti szabályairól és más rendelkezéseinek alkalmazásáról külön törvény rendelkezik. a 71. § szerint pedig az egész törvény sarkalatosnak minősül, mégpedig az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése alapján. E törvény szabályozza a haszonbérleti szerződéssel kapcsolatos alapvető dogmatikai szabályokat, mintegy egyértelműsítve, hogy a jogintézmény anyagi jogi szabályai e törvényben találhatóak meg. A törvény utal a Ptk.-ra, mint háttérszabályozásra is ebben a körben, továbbá megemlíti a földforgalmi törvényt, amely további szabályokat tartalmazhat (nem utalva azonban az eltérés lehetőségére, ld. a 38. § (2) bekezdését). A törvények közötti megosztás úgy alakult, hogy a földforgalmi törvényre az eljárási részletszabályok maradtak, így annak csak azon részei minősültek sarkalatosnak (és pont ezen indok alapján), amelyek a termőfölddel történő felelős gazdálkodás kapcsán állapítottak meg kógens szabályokat. Így a földforgalmi törvény 107. §-a rögzíti, hogy az 1. és 2. §, a 3-10. §, a 20. §, a 41-42. §, a 45. §, a 64-65. §, a 77. § (1) bekezdése, a 89-90. §, a 101. §, a 103-103/C. §, a 105. §, a 106. § (2) bekezdése, a 111-119. § és a 148. § az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése alapján, a 142. § (1)-(3) bekezdése, (7) bekezdés a)–c) és f)–h) pontja és (8) bekezdése az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Az Alkotmánybíróság a P) cikk rendelkezéseit a 3146/2015. (VII. 24.) AB határozat [13] pontjában értelmezve rögzítette, hogy „[a]z Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése rendelkezése indokolja, hogy a termőföld és az erdő tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása e célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit a (2) bekezdés szerinti sarkalatos törvény az általános szabályoktól eltérően rendezze. A termőföld és az erdő tulajdonjoga megszerzésének a korlátai és feltételei e cél elérését kell szolgálniuk. A „korlátok” és a „feltételek” a tulajdonjog megszerzése vonatkozásában kifejezetten földforgalmi jellegűek, melyek célja az (1) bekezdésben írt védelem garantálása.” Látható, hogy az Alaptörvény szövege utal a

hasznosításra, amelyet a Ptk.-ban foglalt fogalma szerint kell értelmezni. Azok a szabályok tehát, amelyek a hasznosítás (így eladás és bérbeadás) szabályainak megállapítása érdekében kerülnek meghozatalra, a P) cikk (2) bekezdése alapján sarkalatos szabályok kell, hogy legyenek, így elfogadásukhoz a szavazáson jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának igen szavazatára van szükség. Így a szabályozásról – a részletszabályok tartalmának vizsgálatától függetlenül – már előzetesen megállapítható, hogy formai szempontból nem minősül alkotmányos megoldásnak.

Az alkotmányosság azonban nem csak formai, hanem tartalmi elemként is értelmezendő, tehát elsősorban nem az a fő momentum, hogy a rendelkezés mely törvénybe kerül beépítésre (hiszen a földforgalmi törvény jelen beadvánnyal támadott rendelkezései – mint a jogintézmény alapvető szabályozását tartalmazó dogmatikai és anyagi jogi szabályozási kört felölelő rendszer – a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénybe kellett volna, hogy bekerüljenek), hanem vizsgálni kell azt a tartalmat is, amit az adott szabály hordoz. A tartalmi kérdések pedig, amelyek a földforgalmi törvény támadott §-ai szerinti hasznosítási szabályokat tartalmazzák, tekintettel arra, hogy a Ptk. szerinti hasznosításról mint tulajdonosi részjogosítványról van szó, a fenti alaptörvényi rendelkezés szerint egyértelműen sarkalatosak. A kifogásolt törvény Ptk.-ra történő utalása értelmezése kapcsán szükséges megvizsgálni a Ptk. rendelkezéseit a haszonbérlet jogintézménye vonatkozásában. A Ptk. 6:349. § (1) bekezdése ekként rendelkezik: „Haszonbérleti szerződés alapján a haszonbérelő hasznot hajtó dolog időleges használatára vagy hasznot hajtó jog gyakorlására és hasznainak szedésére jogosult, és köteles ennek fejében haszonbért fizetni.”

A Ptk. általánosságban azt is rögzíti, hogy a tulajdonjog részjogosítványa a hasznosítás joga is [5:13. § (2) bekezdés szerint a tulajdonost megilleti különösen a birtoklás, a használat, a hasznosítás, a hasznok szedésének és a rendelkezés joga], így tehát a föld tulajdonosa (itt: a magyar állam) a földjeit – ha ő maga nem kívánja azt birtokolni, használni, illetve a hasznait szedni, és rendelkezni sem akar velük – eladhatja, illetve bérbe adhatja, a hasznosítás megengedett módjainak keretében.

Kicsit közelebbről és konkrétabban a haszonbérlet a polgári jogban a dolog használati jogosultságának egyik jogcíme, amelynek keretében a haszonbérelő a dolog időleges használatára és hasznainak szedésére jogosult, ennek fejében pedig haszonbért köteles fizetni. A mezőgazdasági haszonbérleti szerződés keretében a haszonbérelő a bérlet tárgyát képező dolog használatára és hasznainak szedésére jogosult, amelynek során – amennyiben a bérlet tárgyát mezőgazdasági földterület képezi – köteles a földet rendeltetésszerűen megművelni és gondoskodni arról, hogy a föld termőképessége fennmaradjon.

A fentiekén túl indokolt megjegyezni, hogy a P) cikkel összhangban az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése is tartalmaz rendelkezést a nemzeti (föld)vagyonnal való gazdálkodásra: „Az állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele. A nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit sarkalatos törvény határozza meg.” A nemzeti vagyonnal (állam által tulajdonolt földvagyon) történő felelős gazdálkodásról, így az Országgyűlés az azzal való rendelkezésről, jelen esetben a hasznosításról is kizárólag sarkalatos törvénnyel rendelkezhet.

Nem véletlen tehát, ha az Alaptörvény valamilyen tárgyköréről sarkalatos többséget követel meg. A termőfölddel kapcsolatos tulajdoni viszonyok (és a hozzá fűződő egyéb dologi jogok) szabályozása is ilyen. Akkor is, ha a termőföld tulajdonlásával vagy hasznosításával kapcsolatos norma valamely agrár tárgyú törvénybe, és akkor is, ha más törvénybe kerül.

B2) A köztársasági elnök az állami földvagyon kezelésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényt többek között azért küldte alkotmányossági vétóra, mert a kifogásolt törvény 1., 5. és 6. §-a alaptörvény-ellenessége elsődleges okaként az elfogadásukhoz szükséges minősített többség hiányából eredő közjogi érvénytelenségre hivatkozott.

Az Alkotmánybíróság a 16/2015. (VI. 5.) AB határozatában megállapította, hogy az Országgyűlés 2015. április 28-ai ülésnapján elfogadott, az állami földvagyon kezelésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvény 1. §-a – az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdés és 38. cikk (1) bekezdés sérelme miatt – alaptörvény-ellenes.

Az ügy érdeme szerint az Nfatv. 1. §-a határozza meg a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek körét, melyet az Alaptörvény 38. cikk (1) bekezdése alapján sarkalatos törvényben kell szabályozni. A megtámadott törvény megalkotása során a jogalkotó eredetileg az Nfatv. 1. §-át is módosítani kívánta, s ettől végül csak azért tekintett el, mert a módosítás nem kapta meg a minősített többséget a szavazás során. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az egyszerű többséggel elfogadott Törvény 1. §-a tartalmilag sarkalatos törvényi rendelkezés módosítására irányul, melynek elfogadásához minősített többségre lett volna szükség. Az alkotmánybírósági döntés summázata tehát az, hogy amikor az országgyűlési többség észlelte, hogy „elestek” a sarkalatos rendelkezések, az Szt. 15. § (5) bekezdés módosítását is el kellett volna hagyniuk, hiszen így sarkalatos „láb” nélkül kívánták elérni egy egyszerű többséget igénylő törvényben

ugyanazt, amit eredetileg a sarkalatosban kívántak végrehajtani... A sarkalatos többséget igénylő tartalmat tehát egyszerű többséget igénylő törvényben óhajtották megvalósítani...

Az Alkotmánybíróság a 16/2015. (VI. 5.) AB határozatában rögzítette: „A sarkalatosság követelménye [amihez a T) cikk (4) bekezdése alapján a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges] tehát nem egyes törvényekre, hanem kifejezetten szabályozási (törvényhozási) tárgykörökre vonatkozik. (...) Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a kétharmados törvények közvetlen (tételes) módosítása a kétharmados törvény szabályozási köréhez közelálló, azzal esetleg részben egybevágó, másik, egyszerű többséggel meghozható önálló törvény módosításával, vagy új törvény alkotásával alkotmányosan nem kerülhető meg. Mindez ugyanis odavezethetne, hogy a kétharmados törvények formális érintetlenül hagyása ellenére az alapjogi, illetve az alapintézményi törvény a módosított, illetve újonnan alkotott – formálisan egyszerű többséghez kötött – törvényekhez képest elveszítené alkotmányosan meghatározó jelentőségét.”

Ez tehát az alaptörvényi szabályozás logikája, nem a törvény megnevezése, hanem a tartalom számít, a tartalmi rendelkezésről lehet meghatározni, hogy egy rendelkezés sarkalatos többséget igényel-e vagy sem.

A fentiek alapján megállapítható közjogi tény: hetekkel ezelőtt ugyane tárgyú rendelkezés még sarkalatos többséget igényelt, jelenleg pedig az Országgyűlés döntése alapján ugyanaz már nem. A tárgyalta és elfogadott törvény 2-3. §-a a P) cikk (2) bekezdése alapján sarkalatos többséget kívánt volna meg. Az Országgyűlés 2015. december 15-i döntése közjogilag érvénytelen, mert az Alaptörvényben meghatározott közjogi érvényességi feltételek közül a sarkalatosságra vonatkozó nem teljesült.

Maguk a Fidesz és a Kormány képviselői ismerték el a Javaslat általános vitájában, hogy a november 17-én sarkalatos szavazáson elbukott javaslatot csempészték vissza feles törvénybe álcázva. („Ha a Parlament elfogadta volna a sarkalatos szakaszt, erre a javaslatra nem került volna sor”, mondta Győrffy Balázs, és erre utalt Kiss Miklós Zsolt, a MEH államtitkára is.) Győrffy Balázs első, sikertelen javaslata (T/6981.) kapcsán 2015. november 13-án Gulyás Gergely elnök aláírásával elkészült 6981/8. számon benyújtott összegző módosító javaslat 5. pontja ugyanezt a témakört sarkalatosnak ismeri el az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése alapján.

4. Az Alaptörvény tartalmi sérelme

A Tv. nem csupán közjogilag érvénytelen, hanem tartalmilag is ellentétes az Alaptörvénnyel.

4.1 Az Alaptörvény hatálybalépése előtti alkotmánybíróági határozatok felhasználása

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény és a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség és alkotmányos követelmény megállapításáról szóló 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában az Alkotmánybíróság felidézte, hogy az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság a korábbi alkotmányon alapuló határozatai tekintetében rögzítette, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha "az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges." {22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]}. A korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapítások felhasználása tehát megkívánta az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak tartalmi összevetését és mérlegelését az Alaptörvény értelmezési szabályaira is tekintettel.

Az Alaptörvény negyedik módosítása következtében azonban az Alkotmánybíróságnak ezen összevetés eredményeképpen az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozataiban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell. A korábbi alkotmánybíróági döntésben megjelenő jogelvek figyelmen kívül hagyása ugyanakkor az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén is lehetségessé vált, a szabályozás változása a felvetett alkotmányjogi probléma újraértékelését hordozhatja.

A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése.

Az Alkotmánybíróság – a fenti feltételek vizsgálata mellett – a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus

jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja.

A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja. 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás, [30-34].

4.2 A visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma és a szerződéses szabadság az Alkotmányban és az Alaptörvényben

A fentiek alapján az első kérdés annak az összevetése, hogy az érintett alkotmányi tételek miként jelennek meg az Alaptörvényben.

Egyrészt megállapítható, hogy a beadvány alapjául szolgáló ügyben felsorolt tételek teljes egyezősége áll fenn, vagyis az alkotmánybeli és az alaptörvénybeli rendelkezések egybevágóak, többnyire szó szerint is megegyeznek. Másrészt pedig az is rögzíthető, hogy az Alkotmánybíróság mindkét tétel esetében felhívta már a korábbi gyakorlatát, számos alaphatározatát az Alaptörvény negyedik módosítása után is citálta, ezáltal megerősítette az abban foglalt töretlen gyakorlatát, vagyis az Alaptörvény időszakában is jelentőséget tulajdonított azoknak. Ebből adódóan nem csupán az alkotmánybírósági gyakorlat lényegét emeljük ki, hanem idézzük azokat, már az Alaptörvény negyedik módosítását követően meghozott friss vagy legfrissebb határozatokat, amelyek a korábbi gyakorlat további alkalmazhatóságáról rendelkeztek.

A visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma a jogállam részeként élvez alkotmányos védelmet, mind az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, mind az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése ugyanazt fogalmazza meg: az Alkotmányban a Magyar Köztársaság, az Alaptörvényben Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alkotmányban a 9. § (1) bekezdése szerint Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül. A 9. § (2) bekezdése szerint pedig a Magyar Köztársaság elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a gazdasági verseny szabadságát. Az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik. A (2) bekezdés szerint pedig Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait. A szerződéses szabadság joga alkotmányjogi értelemben az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében szereplő piacgazdaság részeként létezett, az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében pedig a

tisztességes gazdasági verseny feltétele. Annak a tisztességes gazdasági versenynek a része tehát, ami magának a piacgazdaságnak a része, új megfogalmazásában: az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapuló gazdaság része.

4.3 Időbeli hatály, a visszamenőleges jogalkotás tilalmának érvényesülése

Maga a Tv. a kihirdetését követő tizenötödik napon lépett hatályba; mind az Alaptörvényből, mind a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdéséből és 7. § (1) bekezdéséből nyilvánvaló, hogy a Tv.-nek nem lehetett visszamenőleges hatálya. Mivel a Tv.-ben szabályozott tartalmi rendelkezés (2-3.§) *malam partem* jellegű, tiltott visszamenőleges hatálynak minősül, ezáltal alaptörvény-ellenes tartalmú.

A Tv. durván beavatkozik a bérleti jogviszonyokba (nemcsak az államiakba, hanem a magán szerződésekbe is), a folyamatos díjemelések és a szerződések egyoldalú felbonthatóságának a lehetőségével ellehetetleníti a gazdálkodókat.

A Tv. a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába, így az Alaptörvénynek a jogállamiság követelményét előíró rendelkezésébe, a B) cikk (1) bekezdésébe is ütközik. A Javaslát indokolása maga ismeri el a visszamenőleges hatályú jogalkotást, amikor arról értekezik, hogy a módosítás hatálybalépése előtt kötött haszonbérleti szerződések esetében miként lehet alkalmazni a díjmódosítási lehetőséget. Ezt azonban sem egyszerű többséggel, sem sarkalatos többséggel nem lehet megvalósítani.

A visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma a jogbiztonság sérelmét okozza, ezáltal a jogállamiságot is sérti. Az Alkotmánybíróság megerősítette a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmára vonatkozó korábbi alkotmánybírósági tételeket (legutóbb például a 16/2014. (V. 22.) AB határozatban):

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzulából olvasható ki a jogbiztonság követelménye. E követelmény az Alkotmánybíróság következetes felfogása szerint azt jelenti, hogy a jogrendszer egésze, annak részterületei, valamint egyes szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára előre láthatóak kell legyenek és a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat kell hordozzanak {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 65-66.; újabb gyakorlatból: 38/2012. AB határozat, Indokolás [84] és 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]}.

A jogi normák előreláthatósága és kiszámítható működésének követelménye felöleli a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás korlátozott és kivételes lehetőségét. Vagyis jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint

„[k]övetkezetes az alkotmánybíróági gyakorlat a tekintetben, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a hatálybalépés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.” {57/1994. (XI. 17.) AB határozat, ABH 1994, 324-325.; megerősítette például: 3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}. 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás, [32].

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 171. § (4) bekezdésével kapcsolatos alkotmányos követelmény megállapításáról, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 36.Kpk.46.387/2013/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről szóló 13/2015. (V. 14.) AB határozatában az Alkotmánybíróság felhívta a korábbi alkotmánybíróági gyakorlat egyik zászlóshajójának tekintett döntést álláspontja alátámasztására:

„»Ha az új jogszabálynak visszamenőleges hatálya van, az a jogszabály megjelenése előtt keletkezett jogviszonyok tömegének felülvizsgálatával jár, amely a jogbiztonság alkotmányos követelményét sérti. Különösen irányadó ez azokban az esetekben, amikor az új jogszabály olyan kötelezettséget vagy felelősséget állapít meg, amely a korábbi jogszabályi környezetben nem, vagy enyhébb feltételek mellett állt fenn.« (339/B/1995. AB határozat, ABH 1998, 605, 607.) [...] A jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme tehát a jogbiztonság, amely egyebek között megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek. A jogbiztonság ezen alapvető követelményével ellentétes jogalkotás az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének a sérelmét eredményezi. Mindezek alapján megállapítható, hogy a jelen ügyben az Rm. [az építésügyi bírságról szóló 43/1997. (XII. 29.) KTM rendelet módosításáról szóló 107/1999. (XII. 28.) FVM rendelet] 4. § második mondatába foglalt rendelkezés sérti a Jat. 12. § (2) bekezdését, és egyben az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében biztosított jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelményébe, illetve annak részeként a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás tilalmába ütközik. Az Rm. 4. §-ának második mondata ugyanis az Rm. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben olyan rendelkezések alkalmazását rendelte el, amelyek a korábban végzett alapozási munkálatok vonatkozásában utólag, visszamenőleges hatállyal, építésügyi bírság kiszabását tették kötelezővé. Az Alkotmánybíróság ezért az Rm. 4.

§-ának alkotmányellenes második mondatát megsemmisítette.” [31/2005. (VII. 14.) AB határozat, ABH 2005, 675, 679-680.] 13/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [55].

4.4 A szerződéses szabadság alkotmányjogi alapjai

A szerződéses szabadsághoz való jog

Az Alaptörvény *M)* cikk (2) bekezdésének, valamint ezzel összefüggésben az Alaptörvény II. cikkének és a *B)* cikk (1) bekezdésének értelmezéséről szóló 8/2014. (III. 20.) AB határozat összefoglalóan felidézte az Alkotmánybíróság szerződési szabadsággal kapcsolatos joggyakorlatát:

Az Alkotmánybíróságnak az Alkotmány szabályain alapuló gyakorlata szerint a szerződési szabadság önálló alkotmányos jog, amely nem minősül alapjognak, de az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében szabályozott piacgazdaság lényeges elemeként alkotmányos védelem alatt áll [13/1990. (VI. 18.) AB határozat, 32/1991. (VI. 6.) AB határozat, 6/1999. (IV. 21.) AB határozat, 109/2009. (XI. 18.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is elismerte, hogy a szerződési szabadság nem korlátozhatatlan, a piacgazdaságban is szükséges, hogy az állam beavatkozzon a felek magánjogi kapcsolataiba, és meghatározza egyes szerződési típusok formáját vagy kötelező tartalmi elemeit. Az Alkotmánybíróság a 32/1991. (VI. 6.) AB határozatban megállapította, hogy kivételes esetben az állam már megkötött szerződések tartalmát is meghatározhatja. Erre különösen a hosszú távra kötött szerződések esetén kerülhet sor, e hosszú távú magánjogi jogviszonyok esetén ugyanis fennáll annak a veszélye, hogy a szerződéskötéskor nem látott olyan gazdasági és társadalmi változások zajlanak le, amelyek a felek valamelyikének érdekét lényegesen sértik, és amelyeknek tudatában a felek nem vagy más tartalommal kötöttek volna szerződést. Ha ezek a változások társadalmi méretet öltenek, és így a szerződések nagy számát érintik, a körülmények megváltozása az állam beavatkozását teheti szükségessé. Ezzel összefüggésben megállapította, hogy a fennálló szerződések tartalmának megállapítása a Ptk. 241. §-ában rögzített feltételekkel történhet, tehát az állam jogszabály útján olyan esetben változtathatja meg a megkötött szerződések tartalmát, amilyen esetben a Ptk. a megállapodás bíróság általi módosítását lehetővé teszi. Az Alkotmánybíróság a fennálló szerződésekbe történő állami beavatkozás feltételeit az Alkotmánynak a szerződési szabadságot integráló 9. § (1) bekezdéséből vezette le. Az Alaptörvény azonban az Alkotmány 9. § (1) bekezdéséhez hasonló rendelkezést nem tartalmaz. Az Alaptörvény hatálybalépése óta már foglalkozott az Alkotmánybíróság a *clausula rebus sic stantibus* elvének határaival, korlátaival, például éppen a 3048/2013. (II. 28.) AB határozatban is. Indokolás, [12].

Az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy az állam jogszabállyal a fennálló szerződések tartalmát általában csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén módosíthatja, változtathatja meg alkotmányosan, mint amilyen feltételek fennállását a bírósági úton való szerződésmódosítás megköveteli. Vagyis a tartós jogviszonyok jogszabállyal történő alakítására a *clausula rebus sic stantibus* tételének alkalmazásával kerülhet sor. Eszerint a jogalkotó – akár csak a bíróság – akkor jogosult a fennálló és tartós szerződési jogviszonyokat módosítani, ha a szerződéskötést követően beállott valamely körülmény folytán a szerződés változatlan tartalommal történő fenntartása valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti, a körülményváltozás nem volt ésszerűen előrelátható, továbbá, ha az túlmegy a normális változás kockázatán. A jogszabályi beavatkozásnak pedig további feltétele, hogy a lényeges körülményváltozás társadalmi méretű legyen, vagyis a szerződések nagy tömegét érintse. A törvényhozó feladata meghatározni és egyúttal felelőssége eldönteni, hogy melyek azok a területek, amelyeken a beavatkozás már jogalkotási követelmény. Azt pedig, hogy a beavatkozás feltételei alkotmányosan fennállnak-e, köteles bizonyítani. Vita esetén viszont az Alkotmánybíróság jogosult a beavatkozás alkotmányosságát eldönteni, ugyanúgy, ahogy a konkrét, egyes szerződésekben a Ptk. 241. §-a alapján esetenként a bíróság jár el és a feltételek fennállása esetén módosítja a szerződések tartalmát. [90]

A bírói szerződésmódosítás a magánfelek eltérő érdekeinek új egyensúlyba hozására alkalmas eszköz az eset összes körülményeinek mérlegelésével. A törvényi úton történő szerződésmódosításnak is, amennyire lehet, mindegyik fél méltányos érdekeit figyelembe kell vennie, vagyis az ilyen szerződésmódosításnak is érdekegyensúlyra kell törekednie a megváltozott körülmények mellett. [91]

Dr. Salamon László alkotmánybíró a határozathoz fűzött párhuzamos indokolásában külön is kiemelte, hogy a jogállamiság és a jogbiztonság követelménye a megkötött szerződések világában alapvetően a szerződések teljesedésbe menetelét jelenti; azt, hogy a megkötött szerződések megtartásában és érvényesülésében a gazdaság és a magánjogi kapcsolatrendszer szereplői megbízhatnak, erre gazdálkodásukban, terveikben és további lépéseikben bízhatnak. A pacta sunt servanda elve tehát nem tehető zárójelbe, és nem is üresíthető ki. Másfelől a jogbiztonság elve nem jelenti a jogviszonyok, jelen esetben a szerződéses jogviszonyok teljes és feltétlen érinthetlenségét. Kétségtelen, hogy az állami beavatkozás és a szerződési szabadság korlátozása nem valósítható meg a pacta sunt servanda elvének teljes sértetlensége mellett, ugyanakkor az állami beavatkozás feltételeit és mértékét úgy kell megválasztani, hogy az a feltétlenül szükségesnél jobban ne érintse a megkötött szerződéseket, ne erodálja a szerződések világának jogbiztonságát. Erre nézve a magánjogi minta

tulajdonképpen előttünk áll, a határozatban is említett *clausula rebus sic stantibus* elve formájában, ami alkotmányjogi szempontból annyit jelent, hogy a jog már eddig is ismerte és intézményesítette a *pacta sunt servanda* elve konkrét esetekben történő érvényesülésének alkotmányjogilag eddig kétségbe nem vont bírói, illetve jogalkotói korrekciója lehetőségét. [140]

Az Alkotmánybíróság szükségesnek ítélte alkotmányos követelmény megállapítását a 8/2014. (III. 20.) AB határozatában: „Az Alaptörvény II. cikkét és a *B*) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvét az *M*) cikk (2) bekezdése második mondatával összefüggésben értelmezve megállapítja, hogy jogszabály a hatályba lépése előtt megkötött szerződések tartalmát kivételesen – a *clausula rebus sic stantibus* elve alapján – megváltoztathatja. Az állam jogszabállyal a szerződések tartalmát általában csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén változtathatja meg alkotmányosan, mint amilyen feltételek fennállását a bírósági úton való szerződésmódosítás is megköveteli.” [8/2014. (III. 20.) AB határozat, Rendelkező rész II. pontja]

E döntés rendelkező részében, az I. 3. pontban az Alkotmánybíróság azt is kinyilvánította, hogy az *M*) cikk (2) bekezdéséből közvetlenül következhet valamely jogszabály alkotmányellenessége. Valamely jogszabály vagy rendelkezésének Alaptörvénnyel való összhangja megítélésénél a vizsgált rendelkezés szabályozási környezetét is figyelembe kell venni.

A legfrissebb alkotmánybírói gyakorlat is visszaigazolja az Alkotmánybíróságnak a szerződési szabadsággal kapcsolatos állásfoglalásait.

Az Országgyűlés 2015. április 28-ai ülésnapján elfogadott, de még ki nem hirdetett, az állami földvagyon kezelésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvény egyes rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapításáról szóló 16/2015. (VI. 5.) AB határozatban az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy a szerződési szabadság az Alaptörvény *M*) cikke alapján védelmet élvez {3192/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság kifejtette azt is, hogy az állam jogszabállyal a szerződések tartalmát kivételesen – a „*clausula rebus sic stantibus*” elve alapján – változtathatja meg, de csak ugyanolyan feltételek fennállása esetén, mint amilyen feltételek fennállását a bírósági úton való szerződésmódosítás is megköveteli {3048/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [33], [36]}

A legfrissebb határozat is visszautal a 8/2014. (III. 20.) AB határozat indokolására – amely egyebek között az Alaptörvény II. cikkét, a *B*) cikk (1) bekezdését és az *M*) cikk (2) bekezdését értelmezte abból a szempontból, hogy jogszabály a hatályba lépése előtt megkötött szerződések tartalmát hogyan változtathatja meg – abból indult ki, hogy a jogalkotó – akárcsak a bíróság –

akkor jogosult a fennálló és tartós szerződési jogviszonyokat módosítani, ha a szerződéskötést követően beállott valamely körülmény folytán a szerződés változatlan tartalommal történő fenntartása valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti, a körülményváltozás nem volt ésszerűen előrelátható, továbbá, ha az túlmegy a normális változás kockázatán. A jogszabályi beavatkozásnak pedig további feltétele, hogy a lényeges körülményváltozás társadalmi méretű legyen, vagyis a szerződések nagy tömegét érintse (Indokolás [90]). A határozat indokolása azt is tartalmazza, hogy a szerződésekbe való állami beavatkozás megítélésénél a jogbiztonság követelményei, a szerződéses szabadság, a megkötött szerződés teljesítésébe vetett bizalom akkor érvényesülnek, ha az egyedi szerződések bírói úton való módosítása feltételeitől a szerződések tömegének módosításakor a jogalkotó sem térhet el. A magánjogi tartós jogviszonyok jogszabállyal történő alakítására a *clausula rebus sic stantibus* tételének alkalmazásával kerülhet sor. A bírói szerződésmódosítás a magánfelek eltérő érdekeinek új egyensúlyba hozására alkalmas eszköz az eset összes körülményeinek mérlegelésével. A törvényi úton történő szerződésmódosításnak is, amennyire lehet, mindegyik fél méltányos érdekeit figyelembe kell vennie, vagyis az ilyen szerződésmódosításnak is érdekegyensúlyra kell törekednie a megváltozott körülmények mellett (Indokolás [91]). 16/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [123-124].

Az elfogadott Tv. a fenti levezetés alapján tehát nem veszi figyelembe az AB határozatait sem, hiszen még a bírósági szerződésmódosítás elemi feltételei sem állnak fenn, vagyis sérül többek között a tartós jogviszonyok jogszabállyal történő alakítására a *clausula rebus sic stantibus* tételével kapcsolatban fennálló alkotmánybírói dogmatika. Ezen elv szerint a törvényhozó feladata meghatározni és egyúttal felelőssége eldönteni, hogy melyek azok a területek, amelyeken a beavatkozás már jogalkotási követelmény. Azt pedig, hogy a beavatkozás feltételei alkotmányosan fennállnak-e, köteles bizonyítani. A Tv. az azonnali szerződésmódosítás lehetőségének törvényi biztosításával (kizárólag a földbérleti szerződéseknél!) anélkül, hogy a beavatkozás alkotmányos feltételeinek fennállását a jogalkotó igazolná (vagy akár csak megkísérelné ezt), nem tekinthető az Alaptörvénnyel összhangban állónak, sérti az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdését.

4.5 A polgári jog lábbal tiprása

A Tv. elfogadásával a hazai jogrendszer egyik zászlóshajójának, a Ptk.-nak a durva megerősökölése, a polgári jogi dogmatika kirívó sérelme következett be.

Györffy Balázs országgyűlési képviselő magyarázata egészen elképesztő, a polgári jog sok száz éves történetének kuriózuma: „Az általam benyújtott módosítás szerint, amennyiben új

tulajdonosa van egy ingatlannak, akkor abban az esetben a régi tulajdonos és a bérlő között megszűnik a bérleti szerződés, és az új tulajdonos és a bérlő között pedig automatikusan létrejön egy új szerződés.”

A Ptk. 6:211. §-ában szereplő szerződésátruházás [Tv. 1. §-ához] nem egy új szerződést jelent. Ekkor a felek a szerződési pozíciójukat átruházzák, és ennek a Ptk.-ban két esete van: a szerződést kötő felek akaratából, valamint jogszabállyal is történhet. Ha ez jogszabállyal következik be, dogmatikailag attól még ez egy szerződésátruházás és nem egy új szerződés, tehát két különböző jogi fogalom. Ezzel szemben az Országgyűlés a Ptk.-t nem módosította, viszont a Ptké.-ben elvégzett módosítás egy teljesen más dogmatikájú jogintézmény szabályait felhasználva kívánja elérni tisztességtelen célját, ti. szerződésátruházásnak álcázva a dogmatikai erőszakot követően egy (korábbi) szerződés megszűnését és új szerződés létrejöttét állítja elő. Noha a szerződésátruházás klasszikus esetében a szerződésből kilépő és a szerződésben maradó és a szerződésbe belépő fél (ők hárman) megállapodhatnak, hogy a szerződésből kilépő felet megillető jogokat, őt terhelő kötelezettségeket összességében a szerződésbe belépő félre ruházzák át (a szerződés megmarad, a Ptk. szabályai szerint a szerződés nem szűnik meg, és nem jön létre egy új szerződés). A Ptk.-beli szerződésátruházással tételesen ellentétes, a Ptk.-ból semmilyen formában nem következő rendelkezést helyezték el a Ptké.-ben. Helyesen a Ptk. 6:60. §-át kellett volna felhívniuk, a *clausula rebus sic stantibus* elv alapján a szerződésmódosítás tárgykörét, ez azonban a fent kifejtettek szerint nagyon összetett dogmatikájú, és nyilvánvalóvá tette volna az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdés megsértését. A szerződésátruházás jogi kategóriája tehát azért sem alkalmazható, mert a szerződésátruházás fogalmi eleme a korábbi szerződés léte, jogilag tehát nem jön létre szerződésátruházás következtében új szerződés. Csak az Országgyűlés okozta dogmatikai zavarban, a Ptké. által megerősített polgári jogban, ilyen azonban dogmatikailag és rendszertanilag sincsen. Ez a törvényi rendelkezés a jogi finomságokon túl már a józan észnek is ellentmond, ezáltal sérti a normavilágosság követelményét, ezáltal pedig az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközik.

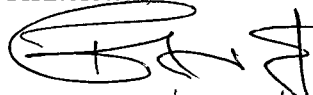
Indokainkat összegezve megállapítható, hogy egyrészt alaptörvény-ellenesen a sarkalatos többség helyett egyszerű többséggel alkották meg a Tv.-t, azt a törvényt, amelyik alaptörvény-ellenesen visszamenőlegesen alkalmazható és még a polgári jogi dogmatikát is a visszájára fordítja.

5. Mindezen indokok alapján kérjük, az Alkotmánybíróság állapítsa meg, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és

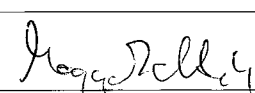
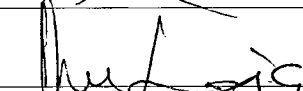
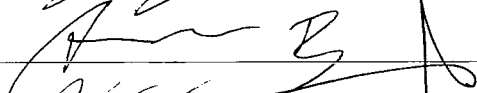
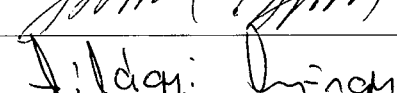
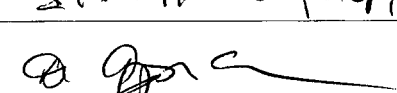
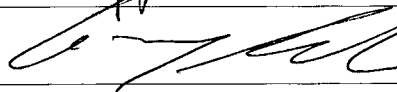
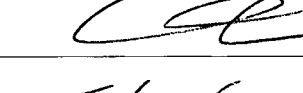
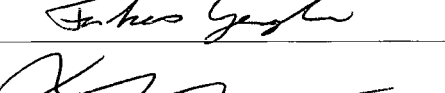
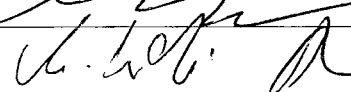
felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény módosításáról szóló 2015. évi CCXX. törvény az Alaptörvény P) cikk (2) bekezdése, a B) cikk (1) bekezdése, az M) cikk (2) bekezdése, valamint 38. cikk (1) bekezdése sérelme miatt alaptörvény-ellenes, ezért azt a közjogi érvénytelenség jogkövetkezményeként a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal semmisítse meg.

Tisztelettel,

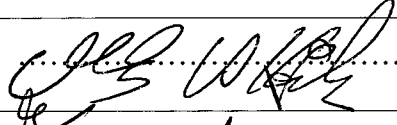
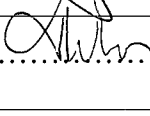
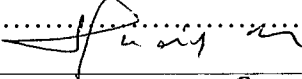
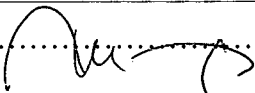
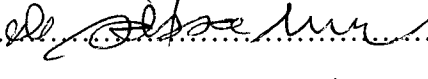
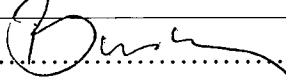
Budapest, 2016. február 15.

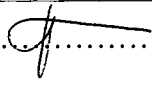
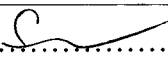
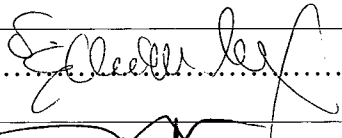
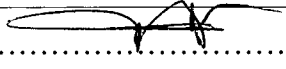

 TÓBIÁS TÓZSÉT

 GÖÖGÖS ZOLTÁN

1.	MAGYAR ZOLTÁN	
2.	Vás: Sebestyén	
3.	RIF LAJOS	
4.	DR. LUKÁCS ÁSZLO GÖRGY	
5.	ANDER BACÁZS	
6.	Kulcsár Gergely	
7.	Egyed Molt	
8.	SZILÁGYI GYÖRGY	
9.	DR. GYÜRE CSABA	
10.	SZÁVAY ISTVÁN	
11.	BANA TIBOR	
12.	KEPLI LAJOS	
13.	FARKAS GERGELY	
14.	SÁFMR TAMÁS	
15.	MIRKÓCZKI ADÁM	

16.	NÓVÁK ELŐ	Nóvák Elő
17.	Z. KARPÁTI DÁNIEL	Z. K. D.
18.	HEGEDŰS LORÁNTNÉ	Hegedűs L.
19.	DE STAUNT GÁBOR	De Staunt G.
20.	VONA GÁBOR	Vona G.
21.	DÜRÖ DÓRA	Dürrő D.
22.	GÖNGYÖSI MÁRTON	Göngyösi M.
23.	HERINGES ANITA	Heringes A.
24.	KORÓZS LÁZOS	Korózs L.
25.	Lőrincz László	Lőrincz L.
26.	Dr. HATÁNYOS TAMÁS	Hatányos T.
27.	Dr. Bárándy Gergely	Bárándy G.
28.	DEMETER MÁRIA	Demeter M.
29.	Dr. Varga László	Varga L.
30.	Dr. Székely László	Székely L.
31.	Dr. TÓTH BERTALAN	Tóth B.
32.	HARANGOS GÁBOR	Harangos G.
33.		
34.		
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		

33.	MESTERHAZY ANILIA MHP	
34.	Dr. Hilla István MSZP	
35.	TELEKI LÁSZLÓ MSZP ÖGY képviselő	all hi
36.	JANOSI JÓZSEF ILDIKÓ MSZP ÖGY képviselő	Sau J. József Ildikó
37.	Hiszékeny Dezső MSZP	
38.	Horváth István MSZP ÖGY képviselő	
39.	Kiss László MSZP ÖGY képviselő	Kiss L
40.	Dr. MOLNÁR ZOLTÁN MHP	Mr M
41.	VELEZ ÁRPÁD MSZP	V
42.	TUKÁCS ISTVÁN MHP	
43.	Dr. LÉGENY ZSOLT MSZP	
44.	SZOBOSZLÓ Sándor MHP	
45.	TÓTH CSABA MSZP	
46.	Csermácz Sándor MSZP	
47.	Dr. VÓZSI ISTVÁN MSZP	
48.	Kunhalmy Ágnes MSZP	Kunhalmy Ágnes
49.	Buday Sándor MSZP	
50.		
51.		
52.		

53.	IKOTITY ISTVAN LMP	
54.	SEI BERNDT LMP	
55.	SCHMUCK ERZSEBET LMP	
56.	SCHIFFER ANDRAS LMP	
57.	Sallai R. Renold	
58.		
59.		